



# ГРАФОВА ПЛОМБА

СЕНСАЦІЙНА КРИМІНАЛЬНА  
ІСТОРІЯ

I

ІНСПЕКТОР. Я інспектор поліції.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. А я злочинець. Але ви нічого не можете довести.

ІНСПЕКТОР. Побачимо. Чому у вас забинтовано вухо?

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Покалічився, дослухаючись.

ІНСПЕКТОР. Ха! Ха! Вже знаємо, як-то було насправді. (Виймає з кишені пакуночок.) Прощу!

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Що це? Я гидую.

ІНСПЕКТОР. Та це ж шматочок вашого вуха. Знайшли його на місці злочину.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Ніколи там не був.

ІНСПЕКТОР. Цієї ночі ви вдерлись до Графового палацу. Граф прокинувся, тоді ви спробували втекти, але в останню мить Граф ухопив вас за вухо. Вам вдалося випрочатись, але в Графовій руці лишився шматочок вашого вуха, як речовий доказ, який свідчить проти вас. Дозвольте приміряти.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Не при дамах!

ІНСПЕКТОР. Гаразд, вийдімо на хвилику.

(Виходять)

II

ІНСПЕКТОР. Збігається, пасує ідеально! Те вухо — то було ваше вухо. Ви були цієї ночі у Графовій спальні.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Не можу заперечити. Але що це таке?

ІНСПЕКТОР. Де?

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Тут, на вашій шиї.

ІНСПЕКТОР. Звичайний медальйон, ношу його змалку.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Можна роздивитись?

ІНСПЕКТОР. Прощу, будь ласка.

(Знімає медальйон і подає злочинцеві)

ЗЛОЧИНЕЦЬ. О боже!

ІНСПЕКТОР. Ви зблідли!

ЗЛОЧИНЕЦЬ. У медальйоні є портретик дитяти. Бачте, я був ще хлоп'ям, коли цигани викрали мого молодшого братика. Навіть сліду його не лишилося. Він носив на шийці медальйон з власним портретиком, який поцепила йому ще моя мати. Саме цей медальйон, що його зараз тримаю в руці. До того ж, пізнаю дитину на портрету. Це мій зниклий братик. Пане інспектор, ми — рідні брати, що чудом знайшлися через стільки років!

ІНСПЕКТОР. Разюче! І справді, я пам'ятаю, ніби крізь туман, що опікувався мною старий циган, котрого помилково, як тепер бачу, вважав за свого батька. Пам'ятаю вогнища в таборі... і вози...

(Наспівує чардаш)

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Що тепер буде? Але ж ви не можете заарештувати власного брата!

ІНСПЕКТОР. Ото дилема! Що переможе — обов'язок чи почуття?

### III

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Ну, то як, брате? Ти ж не заарештуєш брата? Інакше, який з тебе брат?

ІНСПЕКТОР. Зараз, зараз... Дійсно! Який надзвичайний збіг обставин!

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Що ти маєш на увазі?

ІНСПЕКТОР. Брате, я зможу спокійно заарештувати тебе. Ми справді брати, проте лише наполовину.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Говори ясніше.

ІНСПЕКТОР. Коли вранці мене покликали до палацу, Граф вийшов мені назустріч у піжамах. Раптом мій погляд впав на його гомілку, трохи відкрити.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Звичайна Графська нога. Ну й що?

ІНСПЕКТОР. На схудлій старечій нозі я помітив срібний браслет з вигравірованою короною. Вміло допитуючи Графа, я домігся в нього визнання, що багато років тому він надів такий самий браслет на ніжку дитяти, котрого народила від нього якась заміжня жінка. А тепер поглянь сюди, бачиш?

(Підкочує холошу)

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Срібний браслет з вигравірованою короною!

ІНСПЕКТОР. Так. Я ношу його на нозі змалку, так само, як медальйон на шиї. Цей браслет навіть трохи муляє мені, відколи я підріс, а тепер ще починаю товстішати. Я позашлюбна Графова дитина.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Цього миршавого скнари, який не сплачував рахунків!

ІНСПЕКТОР. Висловлюйся обережніше! Як ти смієш казати таке про мого батька і, до того ж, Графа!

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Коли я розповім тобі, нащо пробрався цієї ночі до Графової спальні, ти одразу зміниш думку.

ІНСПЕКТОР. Ну, то кажи!

### IV

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Так, признаюся. Це я був вночі у Графівій спальні. Знаєш, з якою метою?

ІНСПЕКТОР. Ні.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. (широко розкриваючи рот). Подивись сюди.. оуаа... сю...

ІНСПЕКТОР. Зараз, відкрий ширше, нічого не бачу.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. А тепер? Аааа...

ІНСПЕКТОР. Де?

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Тут, у верхній щелепі, на кутньому зубі.

ІНСПЕКТОР. Бачу, золота пломба. Що тут особливого?

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Такі пломби ставив лише мій батько. Золоті, з власною монограмою і датою. Він був відомим дантистом.

ІНСПЕКТОР. Що? Дантистом? Отже, не шляхтичем? Яка ганьба! Колего брате, в такому разі мені нема чого розмовляти з вами.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Таку саму пломбу батько поставив і Графу. Помираючи, мій батько покликав мене до себе і сказав: «Сину, один Граф досі не заплатив мені за пломбу. Наказую тобі знайти нечесного аристократа і відібрати її в нього. Пізнати його легко, бо лише єдину таку пломбу я поставив пацієнтові на нижньому зубі, спереду — саме йому. Це моя остання воля». Промовив це і помер. Він був людиною суворою і мстивою.

ІНСПЕКТОР. Граф має право не платити за пломбу. На те він і Граф. Але як ти знайшов його?

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Сталося так, що одного разу я проходив алеєю в парку. На лаві сидів, читаючи газету, якийсь чоловік. Раптом він страшенно позіхнув. Мені було досить єдиного погляду в порожнину його рота. То був Граф.

ІНСПЕКТОР. Напевно в той час, коли він лікувався в твого батька, і розпочався той самий роман, внаслідок якого я з'явився на світ. Тепер зрозуміло, звідки в мене такі погані зуби. Але що то за чудовий перстень на твоєму пальці? О, в ньому мініатюрний портретик. (Наближаючись і втуплюючись у перстень). Дійсно! Це він!

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Хто, святий боже?

ІНСПЕКТОР. Склянку води! Швидко! (Виходячи.) Який надзвичайний збіг обставин!

### V

(Інспектор входить, за ним вбігає Злочинець)

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Кажі, нарешті. Кажі, хто зображений на мініатюрному портрету в моєму персні!

ІНСПЕКТОР. Поясни спочатку, звідки він у тебе.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Цей перстень належав нашій мамі. Його хтось їй подарував. Я бачив його на її пальці відтоді, як біля нашої домів-

ки отаборилися цигани, саме ті, що відїжджаючи, викрали мого молодшого братика, тобто тебе. Помираючи, вона віддала мені цього персня і звеліла завжди носити його на пальці.

ІНСПЕКТОР. Збігається! На портретіку — той вродливий циган, котрий мною опікувався.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Щось неймовірне!

(Пауза)

ІНСПЕКТОР (холодно). Ласкавий пане! Спершу я гадав, що ваш батько був шляхтичем, так само як мій. Потім примирився з думкою, що він був звичайним дантистом. А тепер виявляється, що навіть дантистом він не був. Ні, я цього не переживу.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. То що ви збираєтесь вчинити?

ІНСПЕКТОР. Зараз, лише поміркую.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Подумати тільки: я ступив на шлях злочину, щоб виконати останню волю якогось-там дантиста. Я ладен попросити в Графа пробачення. Прошу заарештувати мене.

ІНСПЕКТОР. Ні, в такій ситуації я не можу заарештувати вас. Стало б відомим ваше походження, а я тепер, довідавшись про компрометуючі обставини мого народження, мушу за всяку ціну уникнути скандалу. Послухайте-но...

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Так, я міг про це здогадатися, адже я чув поклик крові. Ночами

ввижалися мені вогні табору, скрипка... да-лекий гавкіт собак... вільне життя... А не бормашина, не штучні щелепи... Геть міщанство! Хай живуть вільні цигани!

ІНСПЕКТОР. Я повертаю вам шматочок вашого вуха. Тепер поліція не матиме жодних доказів проти вас. Але пам'ятайте: наша кривість повинна лишитись таємницею.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Згоден. (Розгортаючи пакуночок з шматочком свого вуха, який йому повернув Інспектор.) Але що то за сережка в моєму вусі? Ага, ця сережка належала моєму вітчиму-дантистові. Він дістав її в подарунок від якоїсь особи. О тепер пригадую — вітчим часто навідувався до Графового палацу...

ІНСПЕКТОР. Мовчи!

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Графині безнастанно боліли зуби...

ІНСПЕКТОР. Мовчи, нещасний!

ЗЛОЧИНЕЦЬ... І саме...

Інспектор стріляє.

ЗЛОЧИНЕЦЬ (падаючи.). Який... збіг... обставин... надзвичайний...

ІНСПЕКТОР. Прощай, брате.

ЗЛОЧИНЕЦЬ. Помираю... як... жертва... стоматології... (Помирає.)

ІНСПЕКТОР. Честь родини для мене — понад усе. Прошу прибрати тіло.

Кінець

З польської переклала  
І. КОЧКІНА

